

Galerie **umění** Hodonín

Call for Papers:

OD MODELU

K SOŠE

15. – 16. 6. 2026

Galerie výtvarného umění v Hodoníně ve spolupráci s Galeríí Jána Mudrocha
v Senici vyzývá k podávání příspěvků na odbornou konferenci *Od modelu
k soše.*

Galerie výtvarného umění v Hodoníně,
příspěvková organizace
Úprkova 601/2, 695 01 Hodonín

email: info@gvuhodonin.cz
telefon: +420 518 351 051
datová schránka: bg3kkew

web: gvuhodonin.cz
IČ: 00373290
Jihomoravský kraj

Téma konference

Pojem „model“ v teoretických, metodologických a uměleckohistorických diskusích chápeme v širokém spektru významů – ať už od tradičního dílenského modelu přes intermediální a technologické formy modelování až po konceptuální a epistemologické modely jako nástroje myšlení a produkce. V tomto smyslu se model nejeví pouze jako přechodová fáze mezi ideou a realizací, ale jako autonomní prostor artikulace, experimentu a poznání.

Konference si klade za cíl otevřít diskusi o statusu modelu jakožto klíčového, avšak různorodě vykládaného prvku sochařské praxe. Jejím záměrem není revidovat či nahrazovat existující interpretační rámce jedním dominantním výkladem, ani návrat k normativním modelům minulosti, ale spíše sledovat šíři a proměnlivost přístupů, v nichž se pojem modelu historicky utvářel a nadále proměňuje. Pozornost bude proto věnována jak tradičním koncepcím, které formovaly uvažování o vztahu mezi ideou, jejím formováním a výslednou podobou díla – od renesančního *disegno* jako mentálního a tvůrčího principu až po novověké a moderní důrazy na materiál, techniku a ateliérovou praxi – tak i jejich reinterpetacím v kontextu současného umění. Cílem je sledovat model jako místo, kde se tyto různé přístupy protínají a překrývají.

V tomto rámci lze model chápat jako specifický prostor, v němž se setkávají různé roviny tvůrčího procesu: myšlení, materiální experiment, tělesná zkušenost i technologické zprostředkování. V návaznosti na současné interdisciplinární přístupy – zejména v rámci tzv. *material turn* (Tim Ingold, Karen Barad), *Actor-Network Theory* (Bruno Latour) či *Material Engagement Theory* (Lambros Malafouris) – se

stále výrazněji ukazuje, že lineární chápání vztahu mezi návrhem a realizací nemusí být pro popis sochařské praxe dostačující. Nedokáže totiž plně postihnout komplexitu vztahů mezi materiálem, nástrojem, tělem a prostředím. Model se tak jeví jako vhodný analytický nástroj, který umožňuje tyto vztahy sledovat v jejich dynamice a vzájemné podmíněnosti - může být chápán nejen jako objekt, ale i jako proces, událost či performativní akt. Zároveň se tím otevírá prostor pro přehodnocení tradičních kategorií, jako jsou opozice mezi ideou a hmotou, návrhem a realizací či otázky autorství a role ateliéru. V těchto diskurzích se tyto kategorie nejeví nutně jako neplatné, ale spíše jako historicky podmíněné rámce, jejichž význam se proměňuje v závislosti na konkrétních uměleckých a technologických podmínkách.

Významnou roli v těchto proměnách sehrávají současné technologické postupy, zejména digitální modelování, 3D skenování a aditivní výroba, které rozšiřují možnosti práce s modelem a zároveň proměňují vztah mezi návrhem, procesem a výsledným artefaktem i samotné chápání umělecké práce. Model zde může nabývat podoby jak materiálního objektu, tak datové struktury, což umožňuje nové formy variability, reprodukce a intermediálních přesahů mezi sochou, obrazem a digitálním prostředím. Tyto přístupy otevírají otázky dematerializace, replikovatelnosti a změn ontologického statusu díla. Zároveň se tím otevírá otázka, do jaké míry lze model nadále chápat jako stabilní referenční bod díla, nebo spíše jako proměnlivou strukturu, která je součástí jeho procesuální existence.

V tomto širším kontextu je rovněž podstatné reflektovat vztah mezi sochařským procesem a jeho dokumentací či reprezentací, zejména prostřednictvím fotografie a pohyblivého obrazu. Tyto formy lze chápat nejen jako prostředky zaznamenání, ale také jako aktivní součásti, které se podílejí na interpretaci a zprostředkování procesu vzniku díla a mohou jej v určitých případech i spoluutvářet.

Tematické okruhy a výzkumné otázky

Vítány jsou příspěvky, které se vztahují (nikoli výlučně) k následujícím okruhům:

Epistemologie a status modelu:

- Jaký je epistemologický status modelu v procesu vzniku sochařského díla?
- Lze model chápat jako autonomní artefakt, nebo primárně jako nástroj myšlení a produkce?
- Jakým způsobem model zprostředkovává vztah mezi ideou, materiálem a realizací?
- Lze model chápat jako specifickou formu poznání, která vzniká v procesu materiální praxe?

Historiografie:

- Jak se proměňovalo chápání modelu od renesančního *disegno* po současné procesualní přístupy?
- Jakou roli hraje model v dějinách sochařského ateliéru a kolektivní produkce?
- Jak model reflektuje proměny role ateliéru jako místa produkce?

Materiál, proces a agency:

- Jak model artikuluje vztah mezi materiálem a formou v kontextu *material turn*?
- Jak lze uvažovat o agentivitě materiálu a nástrojů v procesu modelování?

- Jak model umožňuje sledovat vztahy mezi lidskou a nelidskou agencí v rámci tvůrčího procesu?

Technologie:

- Jak digitální modely (3D modeling, scanning, printing) redefinují tradiční sochařské postupy?
- Jak se proměňuje vztah mezi originálem, kopií a variací?
- Jak se proměňuje ontologický status sochařského díla v podmínkách digitálního modelování a reprodukovatelnosti?

Intermedialita a reprezentace:

- Jaké jsou vztahy mezi sochařským modelem, fotografií a pohyblivým obrazem?
- Jakým způsobem fotografie nejen zaznamenává, ale i konstituuje sochařský proces?
- Lze dokumentaci chápat jako součást samotného procesu či jako jeho reinterpretaci?
- Lze vizuální dokumentaci chápat jako formu modelování či sekundární artikulace díla?

Rekonstrukce, restaurování, experiment:

- Jak lze využít *reenactment* a experimentální přístupy k rekonstrukci historických technik?

Jak model funguje v kontextu restaurování, rekonstrukce a archivního výzkumu?

Organizační informace

Konference je otevřena příspěvkům etablovaných badatelů, doktorandů i začínajících výzkumníků z oblasti dějin umění, teorie umění i dalších oborů a je koncipována jako interdisciplinární setkání.

Příhláška na konferenci musí obsahovat:

- abstrakt v českém jazyce (max. 300 slov)
- název příspěvku
- 5 klíčových slov
- plné jméno autora včetně titulů, profesní pozice, studijního nebo institucionálního zařazení
- profesní biografii (max. 50 slov)

Vítáme návrhy individuálních příspěvků.

Abstrakty zasílejte nejpozději do 30. dubna na adresu organizátora akce:

Mgr. et Mgr. Jan Buchta, Ph.D., Galerie výtvarného umění v Hodoníně

buchta@gvuhodonin.cz / www.gvuhodonin.cz / +420 518 351 051

Účast na konferenci je zdarma.

Konference je součástí projektu *Od modelu k soše* v rámci programu Interreg Slovensko – Česko 2021–2027, Fond malých projektů.

